Kól Mvászér Kolozsvárt. בעזה״י קלויזענבורג יב׳ תשרי תרסא לפ״ק.

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA Hírlap-osztály Növedéknapló 190 1/év. 13/III.

קול מבשר

וואכענבלאטט. ערשיינט יעדען דאננערסטאג

Zweiter Jahrgang No. 22

KOLOZSVÁR, Oct. 4 1900.

Concurse werden mit 10 kronen pr. Stelle berechnet, von welche je 8 kronen dem Cultusbeamtenfond zugeführt wird. Anzeigen werden mit 4 Heller pr Wort berechnet.

אין זיינער ארט אלליין דאשטעהענ־ דעם ארגאן פיר
קהילות שוחטים לעהרער מלמדים
בחורים (ש) סופרים רבנים.

איינענטהימער אונד פעראנטווארט־ ליכער רעדאקטער:
יצחק בן ציון וויינשטיין.

יום ה׳ פרשת האזינו

אדרעססע:
„KÓL MVÁSZÉR“ KOLOZSVÁR

פרייז: גאנציעהריג	6 Kronen
האלבעיעהריג	3,50 „
פיערטעליעהריג	2 „
איינצעלנע נוממער	20 Heller

לעיני כל ישראל־בראשית

סמיכות התורה א״ל, בקיצור, דידוע שהשר של ים טען לפני משה „אנא קשישא מינך“ — והדרת פני זקן — ולכאורה שפיר טען.

אבל זאת הטענה לא לבד לשר של ים הוא, כי־ על כל האותות אשר עשה משה. וכאשר ידוע נדע כי כל הטבע משועבד לתורה, ונתעברה השנה בתולותיה חורין כידוע, א״כ גם על זה כבה תטען הטבע אנא קשישא —

אילם באמת טענת שוא הוא, כי התורה היתה אלפים שנה עד שלא נברא העולם, והרי התורה קשישא מהטבע.

וידוע המדרש, ויאמר אל׳ יהי אור אין אור אלא תורה כמה שכתוב כי נר מצוה ותורה אור, וכן ידוע פירש״י „בראשית“ כמו „בטרם“ ברוא, והארץ היתה תוהו ובוהו.

ומעת׳ יבוא אל נכון הסמיכה, ולכל האותות והמופתים אשר עשה משה לעיני כל ישראל, נגד הטבע, קשה הא הטבע קשישא ממשה ? על זה בא התירוץ כי בראשית „בטרם“ ברוא א׳ את השמים, והארץ היתה עוד תוהו ובוהו, עוד מאז ויאמר א׳ יהי אור אין אור אלא תורה, והתורה קשישא — ולכן היה יכול לעשות האותות. ווינשע שמחת יו״ט —

יצב״צ

* * *

קאממענדע נוממער ווירד אי״ה דאס פיר אונז דאס וויכטיגסטע, נעמליך אונזערע וויטער פארצונעהמענדע שריטטע ביים מיניסטעריאום — אויספיהרליך בעשפרעכען, מפני טרדת החג קאנן זעלבע נוממער אבער ערכט אי״ה ביום ה׳ נח ערשיינען.

די רעד.

* * *

*) נייעס פאן דער וואכע

(כתר שם טוב עולה על גביהן) די ארטהאד. פיליאל־געמיינדע „עגרעש“ וועלכע נעבענביא ערוועהנט אוס 4־5 בעלי בתים אונד 2 שופרות בעשטעהט, שרייבט היעמיט אוס איינען קונקורז אויף איינען „גבאי“ פיר דעם וואכענגעהאלט 88 — וועלכעס יעדעם שבת אין פארהויין פראמפט בעצאהלט ווירד. — דענן די דארטיגען פרויען האבען דען אלטען גבאי, „מפיל“ געוועזען, — ניכט עטווא וויל זעלבע קיינען גבאי האבען וואללען, אים געגענטהייל וויל יעדער עקסטרא וויללען גבאי זיין —, אלזא דער אלטע גבאי האט אבגעדאנקט.

די אבדאנקונג געשעהט דארט אויף איינער איינענע מעטהאדע —; נעמליך די אבדאנקונגס־אורקונדע ווירד אויף דער אויסגאנגסטהיר ערב שבת אויף געהענגט אונד ביא בואי בשלום, אלס קהל „אומגעקעהרט שטעהענד“ די אורקונדע דורכלעזען, זאגען זיא איהם המקום ינחמך —.

זא וואר דיעס געשעהען בימי הנוראים האלו, וואדורך די געמיינדע זיך אין 4 טהיילע טהיילטע, רעשפ. ווארדען נייע 2 גבאים אונד נייע צוויא גבאי׳טעס צום קהל׳צען בעטרויט, — אויך ווארדען צוויא מיטגליעדער אין רעזערווע בעהאלטען, וועלכע „יע איינער“ קהל׳ הייסט — דיעזע ווארדען דיבער נחתמ׳עט לחיים דענן איין מיתה בצבור —

גראס וואר אבער דאס שרעקקען איינעס גבאי׳ס אלס ער וואהרנאהם דאס „זיינקהל“ קיינען שופר האט — אויך דיעזער איבעלשטאנד ווארדע אבגעהאלפען —. ביידע זינד נונמעהר אהרעם אטמעס ווירדיג, דענן ביידע ב״ה ערפרייען זיך איינען גוטען רוף, הייסט׳ס דאך וכתר שם טוב עולה על גבאי־הן — כן ירבו —.

---

*) פאן נון אן ווירד אי״ה יעדע וואכע אונטער זאלבע־

ערפינדונג נייעסטער צייט.

אן מיינע פ׳ ט׳ גלויבענסברידער

עמפפעהלע איך היעמיט דאס ערצייגניס מיינעס פאבריקאטעס אין „כשר׳ע עססענצען“ (עטהער) צור הערשטעללונג פאן רום, קאניאק אונד פערשיעדענער ליקערע, אויף קאלטעם וועגע.

מיינע עססענצען, וועלכע אין בודאפעסט, ברעמען, וויען א׳ ז׳ וו׳ אויף דען אויסשטעללונגען האהע אויסצייכנונגען ערהאלטען האבען, ווערדען אויף איינע נייע אונד איינציגע ערפינדונגסארט, שטרענגסט נאך דען פארשריפטען אונד אנפארדערונגען דעם יודישען ריטוס „כשר“ ערצייגט. אהנע יעדוועדע פעטטע דאביא צו געברויכען.

מיינע עססענצען ווערדען בלאס מיט אנווענדונג פאן אלקאהאל פאן דען פפלאנצען אבגעדאמפפט, וואדורך דיעזעלבען ניכט נור וואהלריעכענד זאנדערן אויך געשמאקקפאלל ערסטען ראנגעס זינד אונד פערזענדע זעלבע צו אללערמעססיגסטען קונקורענץ־ פעהיגען פרייזען.

איין קילא עססענץ גענוגט צור הערשטעללונג פאן 100 ליטער ליקערע אדער רום א׳ ז׳ וו׳. .

פרייזקוראנט אונד געברויכסאנווייזונג
גראטיס אונד פראנקא.

Halász J.
gyógyszertár az őrangyalhoz.
Kolozsvárt. 2—13

אתרוגים. דורך לענגערען אויפענטהאלט אין טריעסט אונד פראקטישע ערפאהרונגען איזט עס מיר מעגליך, מאמענטע אויסצונוטצען, אום גינסטיגע אתרוגים־איינקייפע צו מאכען, דאדורך קאנן איך אללערביללינגסט ליפערן, איך עקספעדירע אתרוגים פאן טריעסט ביז יום א׳ דסליחות, דאנן פאן באניהאד. —

Jakob Galandauer, Bonyhád.
[oder: **Triest**, alte Börse.]

קאממענדעס בלאטט ווירד זעהר אינטערעססאנט זיין.

שטעללען.

אין Sárasd ביא שערנעליעש ווירד געזוכט שו״ב געהאלט לויט איבער איינקאממען.

אפפערטע זינד צו ריכטען אן Goldner Lipót

אין Kun Madaras ווירד געזוכט שו״ב ירא שמים איבער דען קאממענדען ווינטער, פירשעהונגס געהאלט (ארטהאראקס).

אפפערטע זינד צו ריכטען אן Fohn Károly

דיפל. לעהרער.

ירא שמים באמת געאייגנעט פיר איינע חסידישע קהלה, ווירד וויטענס דער רעד. ד׳ בל׳ ווערמסט אנעמפפאהלען:—

אנטרעגע אן די אדמ׳ ד׳ בל׳.

קונדמאכונג

אקציען פאן דער פעראיינס ביכדרוקקעריי זינד נור ביז סוכות הבע״ל צו פערקויפען דענן דאס געשעהען זאלל, מוסס פאר סכות געשעהען.

איינע אקציע קאסטעט 2 גולדען 20 קרייצער

געלעגענהייטס רעדען

שנעלל אונד בילליג, אנטרעגע אונטער „Schnell und gút“ אן די עקספ. דעס י״ד, טאגעבלאטט [illegible]

יאהרצייט טאבעללען

מיט אויסרעכנונג דער יאהרצייט אויף דער איבערליבע צייטרעכנונג אונד נוסח על מצבות, [illegible] שנעלל אונד בילליג.

S. Klein in Kökönyesd Com. Ugocsa

נייאהרסוואונש

25 ברידער, אין צוויא פארטיי געגאנגען;
13 זינד פאראיבער, 12 די יעטצט קאממען.
ניכט גראדע דיא בעסטע, וואר די ערסטע פארטיי
נעבעפאטעראונזער! דאס דיא צווייטע בעססער זייא.

Felelős szerkesztö, lap- és nyomda tulajdonos
Weinstein Béni Kolozsvárt.
Saját nyomása.

(טרויריגעס) פערעפפענטליכט דאס פעסטער מאטריקל - אמט. וואנאך אין דיא סליחות - רעשפ. ראש השנה וואכע 4 מיש־עהען פארקאמען. וואפאן זין דרייא פעללען דיא ברויט איינע יידין וואר —

(הפ"ם) זא הייסט איינע נייע אין רוססלאנד פיר רבנים בשטיממטען גראסע מאנאטס ציטונג וועלכעס צור אנשויאן אונזערער רעדקציאן איינגעשיקט ווארדע דיעזעס העפט — בלשון הקודש — פערשפריכט זעהר אינטערעססאנט צו זיין אונד קאנן דאפאן זעהר פיעלעס פיר אונגארן ענטנאממען ווערדען. — פרייז יעהרליך 14 קראנען — בעשטעללונגען נימממט אויך דיא רעד. דיעזעס בלאטטעס ענטגעגען.

* * *

בריעף קאסטען.

נור פיר אבאננענטען

אנפראגען ווערדען פיר אבאננענטען וועגן רעטור פאסט בעגליבען איזט אויך בריעפליך בעאנטווארטעט.

(G. R.) דער „בעל-בוס" וועגן ער אויף דעם חזן צירנט? זאלל העכסטענס זיך ניכט אומקעהרען בייא „בואי בשלום", — ניכט נאכשפרינגען קדוש, — עווענט פיערמאל שפרינגען, אונד זאגען בשם שאני רוקד ואיני יכול לנגוע בך —. ניכט בורעים פאללען אדער ניכט אויפשטעהען נאך בורעים - ניכט אויסשפוקקען בייא עלינו, אונד ניכט ערב יום כפור זאנדערן ערב פסח כפרה שלאגען — דאדורך ווירד ניכט נור אין זיינעם ארטע, וויא ביזהער — זאנדערן גאר אין איינער גאנצע געגענד בעקאננט זיין דאס פלוני בן פלוני „באל-בוס" איזט „ברוגז" אויף דען משועבה, ...

פאן איינען גאון הערטע איך וויא דיעזער איינסט בייא איינען זאלבען שטרייטפאלל דעם ראש הקהל ערצעהלטע — דאס:

דער גאון חכם צבי ז"ל וואר איין בעזאנדערער שונא בצע, דאדורך ענטשטאנד איבער איהם איינע שרעקליכע שנאה, זא וויט דאס ער פאן זיינעם ראבבינאטססארטע בייא נאכט „פר שיפף" פליכטען מוססטע אונד אלס ער שאן ענטפערנט אין דאס שיפפליין זעגעלטע, ווארדע איהם נאך גאר מיט פיסטאלען נאכגעשאססען. — קורטץ דארויף (אין זיינעם גלות) איזט ער אויך נפטר גווארדען ז"ל.

נאך זיינער פטירה בערייעטע דיא געמיינדע איהרע שענדליכע טהאט זעהר אונד בעשלאס לכפרת עוונם דעססען זאהן („הגאון „יעב"ץ" זצל") אויף דען נאך וואקאנטען כסא הרבנות צו זעטצען.

אלס דיעזער אלס רב פונגירטע, פיהרטע ער זיך געלד-בעציגליך ניכט מעהר זא אלס זיין פאטער, זאנדערן ער נאהם אן נדרים ונדבות וואס נור איהם פארקאם אללעס.

ביז'ם ענדליך שאן דער קהילה צופיעל וואר — אונד דער ראש הקהל דעם רבי ערזוכטע ער מעגע זיך ערקלערען ווארום ער געלדבעציגליך ניכט דיא באהן זיינעם פאטער'ס בעטרעטעט?

„וייל עס סכנות נפשות איזט" ערקלערטע דיעזער גאון, „מיין פאטער נאהם קיינען העללער פאן ניעמאנדען אן, וועגן מאן זיך נון אן איהן רעכען וואללטע, בליעב ניכט'ס אנדער'ס איבריג אלס איהן צו שיססען; בייא מיר ווירד דער פאלל ניכט מעהר פארקאממען, ווער זיך אן מיך רעכען וויל ווירד מיר מעהר קיין געלד געבען, אבער שיססען ווירד ער דאך ניכט — " זא ווייט פאן יעב"ץ.

„נון", זאגטע דיעזער גאון ווייטער, דאסזעלבע שטעהט אויך צווישען נגיד רעשפ. ראש הקהל אונד געמיינדע-אנגעשטעללטען.

דער נגיד אדער זאנסט זאגענאנטער „באלבוס" וועגן ער פאן דעם אנגעשטעללטען כבוד ווינשט, זאלל ער איהן ערסט פיהלען לאססען דאס ער איין נגיד איזט - אונד פאללס דיעזער דענגאך פוג בכבודו זיין זאללטע, זאלל ער איהם מיט פאללעם רעכטע — אללע מתנות מיט וועלכע ער איהם ביז נון בעעהרטע, ענטציעהען —. דיעס איזט דער ווירקליכע יושר —, אבער אלס „נגיד פיר זיך" דאס אנגעשטעללטען כבוד צו פערלאנגען אונד ווען דיעזער דאצו ניכט געניינט שיינט איהם זאפארט צו ערשיססען מיט וועלכעם רעכטע?

* * *

אין נייא-געגרינדעטעם ספרים געשעפט.

עמפפיעהלט צו בילליגסטע פרייזע פיר ראש השנה יום כפור זאוויא פיר דאס גאנצע יאהר, אללער גאטונגען מחזורים. סדורים, שאפוואלל- זיידען- אונד טירקישע טלתים. עטרות, תפלין, מזוזות, שופרות, הבדלות קיטל־הייבל, כתבות, אתרוגים לולבים, הדסים, וויא אויך יעדע גאטטונג רייס־בלויי אונד גרינע גלאטטשטיין פירשוחטים. בעשטעללונגען ווערדען געגען נאכנאהמע פראמפט אויסגעפיהרט. אויפטרעגע פאן 10 גולדען פערזענדע פראנקא, ניכט קאנווענירענדעס נעהמע אנשטאנדסלאז צוריק אונד רעטורנירע דען בעטראג. בייא בעשטעללונג פאן 4 fl. איינעס שוחט'ס זענדע גראטיס איינען פיינען רייס- אדער גלאטטשטיין —

הק ארי' דוב בערגער

חתן השו"ב דפה מו"ה שמעון פריירייך סג"ל

Berger Bernáth

könyvkereskedő MISKOLCZ.

---

*איבערשריפט אין דיעזעם בלאטטע איין רובריק ערשיינען.

קאנקורז.

דיא היעזיגע ארטהאדאקס - געמיינדע בענעטדיגט איינען ערסטען בעל תפלה, שוחט ובודק מומחה וירא שמים, וועלכער וויא אויס — פאן אנערקאננטען 3 ארטהאדאקס רבנים כתבים בעזיטצט, פיר דעם יאהרעסגעהאלט 1200 — 1000 קראנען, האלבער שחיטה פרייע וואהנונג אונד איבליכע נעבענעמולומענטע.

רעפלעקטאנטען וואללען „נור קאפיען" איהרער צייגניססע איינזענדען. דיא שטעללע איזט אין חשון-כסליו צו בעזעטצען.

נור בערופענע ווערדען צור פראבעפארטראג צוגעלאססען אונד דער אקצעפטירטע בעקאממט רייזע שפעזען פערגיטעט.

באניהאד קאמיטאט Tolna בחודש תשרי תרסא לפ"ק

Jakab Brick Präses

(נ' ב' נאכדעם אין באניהאד לעטצטערער צייט אפט שוחטים געוועכסעלט ווארדען, ווארדע דיא אבגעגאנגענע געמיינדע זיטצונג דער רעד. ד' בל' ערזוכט, איבער דיע אורזאכע דעססען, זיך גיטיגסט ערקלערען צו וואללען.

דיא ערקלערונג איזט ריכטיג איינגעלויפען אונד לויטעט וויא פאלגט:

„לעבליכע רעדאקציאן

מיט בעצוג אויף איהרע ווערטהע פאסטקארטע פאן 16'טען ד' מ' קאנן איך נור מיטטהיילען, דאס אונזערע געמיינדע זייט וועניגען יאהרען לידער „קיין גליק' האט — צו איינען דאמעסטיק, דער אונז צור געזוכט שטעהט. אונזערע געמיינדע בעשטעהט אויס לויטער פריעדליעבענדע מענשען, וואס ב"ה איבעראלל בעקאננט איזט. עס זינד בייא אונז שאן צו 10 יאהרע בעאמטען בעדיענסטעט געוועזען אונד אונזערע געמיינדע קינדיגט נור אין אללער אייסערסטען פאללע ד' ה' וועגן זיך איין אנגעשטעללטער צו שולדען קאממען לעססט א' . . . ז' . . ו' . .

האכאכטענד

Jakob Brik

Präses.

דעמנאך בלייבט דער רעד ד' בל' דיעסבעציגליך צובעמערקען ניכט'ס מעהר איבריג, אלס דאס דער יעטצט קנאפ פאר ראש השנה פאן דארט געשיעדענע שוח"ב ראשון, ניכט וויל ער געקינדיגט ווארדע, זאנדערן ווייל איהם דיא קהילה „פוטנאק" בעססער פאססטע, זיינען פאסטען וועכסעלטע, דעמצופאלגע נון דיא באניהאד'ער שטעללע בלי שום חשש הסגות גבול פרייא שטעהט,

דיא רעד.

Kun Mátyás

KOLOZSVÁR.

עמפפיהלט חלפים, אייגענעס ערצייגניסס, בעסטע קוואלליטעט מיט מאטט אדער שפיעגעל פאלליטור, בילליגסט.

פרייז פאן חלפים שלייפען: ביז 10 צאלל לאנגע פר צאלל פיר 20 העללער, איבער 10 צאלל לאנג, פערהעלטניססמעססיג טהייערער. —

דאנקזאגונג.

דיא אללע וועלכע איהרע אנערקעננונג איבער מיינע חלפים אויסדרוקקן גאבען, עמפפאנגען היעמיט מיינען איניגסטען דאנק.

Kun Mátyás Kolozsvár.

אוים קאללעגיאלעם גרונדע

זאל גיטיגסט יערער דער פאן איינעם זאלבען וואקאנטען שוחט אדער לעהרער פאסטען קענטניסס האט, וועלכער אין דען צייטונגען ניכט פערקינדעט ווירד מיר בעקאננטגעבען.

דער רעד.

כשר געשמאלצענע רינדפעטטע

אום איינע קראנע פר קילא בייא השו"ב מקהל שוראן

Deutsch S. orth. metsző Nagy Surány

קאנקורז.

דיא שטעללע איינעס טיכטיגען שו"ב ובעל תפלה וקורא, דער איין בן תורה ווי"ש צו זיין ברויכט, איזט היער זאפארט צו בעזעטצען. יעהרעס- געהאלט 800 קראנען, פרייע וואהנונג נעבסט שחיטה אונד נעבענעמאלומענטען. רעפלעקטירענדע, דיא פאן 3 ארטהאדאקס רבנים אויטאריזירט זינד, וואללען איהרע געזוכע נעבסט דאקומענטען ביז לענגסטענס ר"ח חשון אן אונטערפערטיגטען פארשטאנד איינזענדען.

צום פראבעפארטראג ווערדען נור בערופענע צוגעלאססען, שפעזען ווערדען נור דעם אקצעפטירטען בעצאהלט.

Derecske, (Com. Bihar) 30. Sept. 1900.

Samuel Löwy Notőr

Samuel Meisner P őses

Felelős szerkesztő, lap-és nyomda tulajdonos
Weinstein Béni Kolozsvárt.
Saját nyomása.